

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการติดตามการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการดำเนินงานโดยทั่วไปของกลุ่มโรงเรียน ประเมินผลการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน และศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 ลำดับขั้นตอนของการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 วิธีการตรวจสอบเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

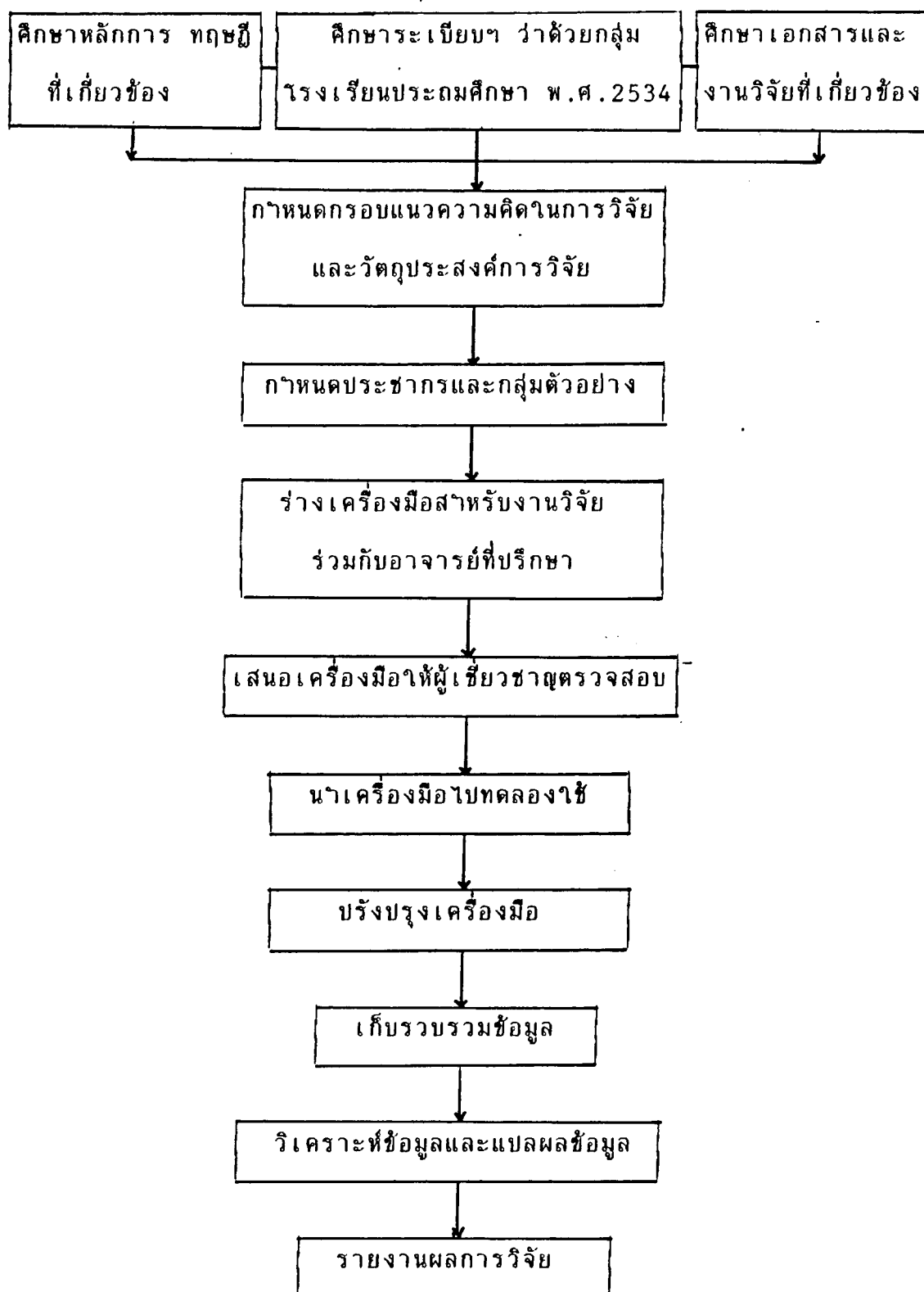
3.1 ลำดับขั้นตอนของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- (1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัย
- (3) กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

- (4) ร่างเครื่องมือวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
- (5) เสนอเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- (6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้
- (7) ปรับปรุงเครื่องมือ
- (8) เก็บรวบรวมข้อมูล
- (9) วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
- (10) รายงานผลการวิจัย

สรุปการดำเนินการวิจัยดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1) ประชากรของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รวม 12 อำเภอ รวม 72 คน (คือ สบอ.เมืองเลย สบอ.วังสะพุง สบอ.ภูกระดึง สบอ.ท่าลี่ สบอ.ปากชม สบอ.นาแห้ว สบอ.ภูเรือ สบอ.เชียงคาน สบอ.ด่านซ้าย สบอ.นาด้วง สบอ.ภูหลวง และ สบอ.ผาขาว) ซึ่งประกอบด้วย

- (1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 12 คน
- (2) ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 12 คน
- (3) ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 48 คน

2) ประชากรของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย รวมทั้งสิ้น 70 กลุ่มโรงเรียน จำนวน 1,298 คน ประกอบด้วย

- (1) ประธานกลุ่มโรงเรียน จำนวน 70 คน
- (2) หัวหน้าศูนย์วิชาการกลุ่ม จำนวน 70 คน
- (3) คณะกรรมการกลุ่มโดยตำแหน่ง จำนวน 317 คน
- (4) คณะกรรมการกลุ่มโดยการเลือกตั้ง จำนวน 251 คน
- (5) ครูวิชาการประจำศูนย์วิชาการกลุ่ม จำนวน 140 คน
- (6) ครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์ จำนวน 450 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ยกเว้นศึกษานิเทศก์อำเภอ กำหนด 50% แล้วสุ่มอย่างง่ายได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 48 คน ดังนี้

- (1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 12 คน
- (2) ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 12 คน
- (3) ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 24 คน

2) ประชากรของกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดเลย ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มโรงเรียนดังนี้คือ

(1) นำกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด 70 กลุ่ม มาจัดกลุ่มใหม่โดยกำหนดจำนวนโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเป็นเกณฑ์ ซึ่งจะได้ทั้งหมด 8 กลุ่มใหญ่ แล้วกำหนดสัดส่วน 50% ของกลุ่มโรงเรียนได้ 37 กลุ่มโรงเรียน จากทั้ง 8 กลุ่มใหญ่ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนกลุ่มและจำนวนโรงเรียนในกลุ่ม

กลุ่มที่	จำนวน ร.ร.ในกลุ่ม	จำนวนกลุ่ม	จำนวนกลุ่มที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
1	3 โรงเรียน	2 กลุ่ม	1 กลุ่ม
2	4 โรงเรียน	4 กลุ่ม	2 กลุ่ม
3	5 โรงเรียน	11 กลุ่ม	6 กลุ่ม
4	6 โรงเรียน	13 กลุ่ม	7 กลุ่ม
5	7 โรงเรียน	26 กลุ่ม	13 กลุ่ม
6	8 โรงเรียน	7 กลุ่ม	4 กลุ่ม
7	9 โรงเรียน	6 กลุ่ม	3 กลุ่ม
8	10 โรงเรียน	1 กลุ่ม	1 กลุ่ม
		รวม 70 กลุ่ม	37 กลุ่ม

(2) จาก 37 กลุ่มโรงเรียนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มโรงเรียน
รวม 317 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้บริหารระดับสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารระดับกลุ่มโรงเรียน และครูวิชาการ

บุคลากร	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้บริหารระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ		
(1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	12	12
(2) ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	12	12
(3) ศึกษาพิเศษอำเภอ	48	24
รวม	72	48
2. ผู้บริหารระดับกลุ่มโรงเรียน		
(1) ประธานกลุ่มโรงเรียน	70	37
(2) กรรมการกลุ่มโรงเรียน	568	132
(3) หัวหน้าศูนย์วิชาการกลุ่ม	70	37
รวม	708	206
3. ครูวิชาการ		
(1) ครูวิชาการประจำศูนย์	140	37
(2) ครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ	450	74
รวม	590	111
รวมทั้งสิ้น	1,370	365

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

(1) ศึกษาแนวทาง หรือหลักการของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และระเบียบกลุ่มโรงเรียน คู่มือการปฏิบัติตามระเบียบกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2534 ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(2) นำเนื้อหาสาระจากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาในข้อ (1) มาจัดกลุ่มเนื้อหา เพื่อให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อที่ได้กำหนดไว้ในการวิจัย เพื่อจะได้นำมาใช้จัดสร้างเครื่องมือวิจัย ให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

(3) สร้างเครื่องมือฉบับร่าง โดยการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(4) นำเครื่องมือที่ร่างไว้เสนอผู้เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบในด้านต่างๆ ดังนี้

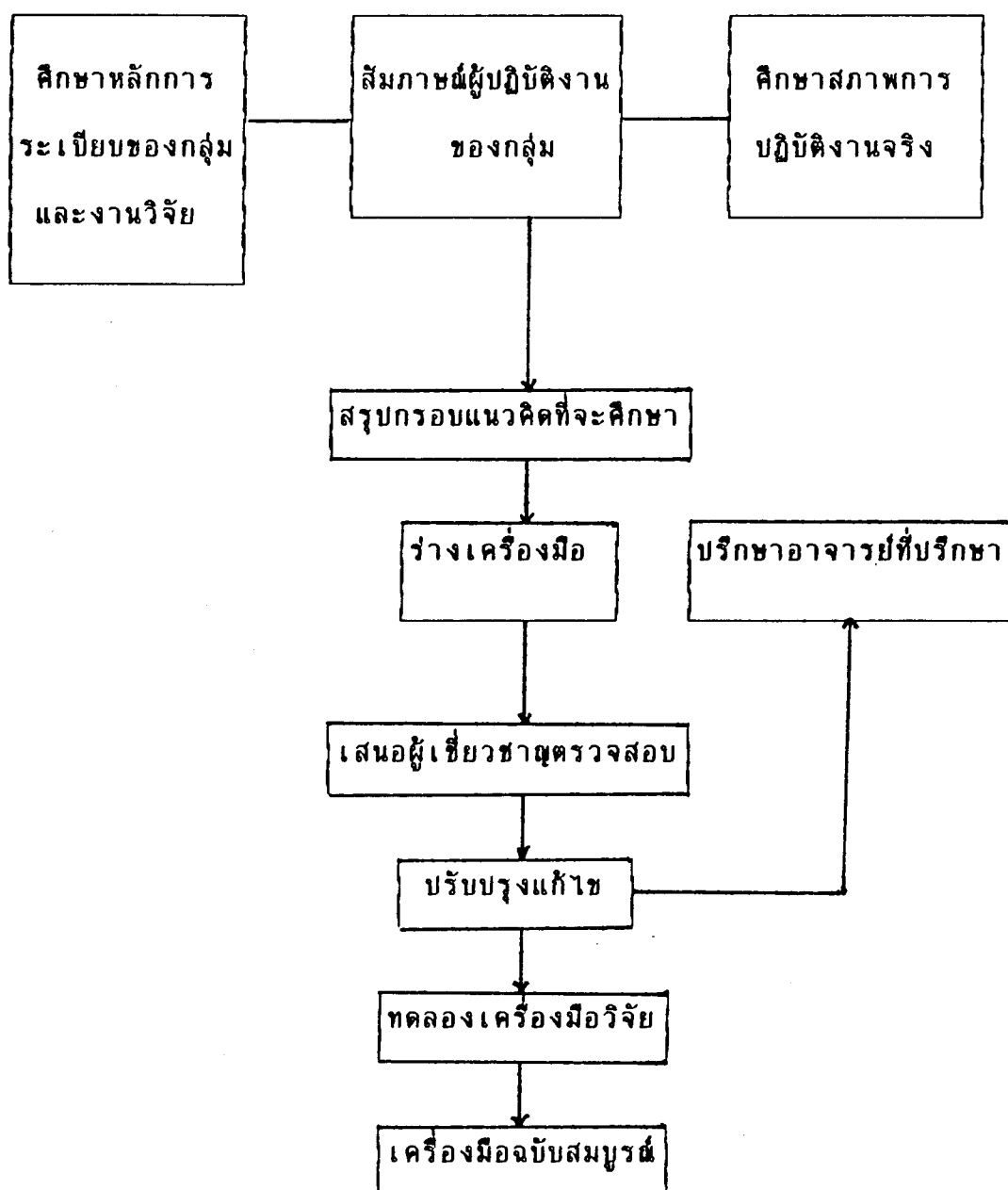
- 1) ความตรงของโครงสร้าง (Construct Validity)
- 2) ความตรงของเนื้อหาสาระ (Content Validity)
- 3) รูปแบบของแบบสอบถาม (Format)
- 4) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจง
- 5) ภาษาที่ใช้ในเครื่องมือแต่ละข้อ
- 6) ความเหมาะสมในเรื่องเวลาในการตอบแบบสอบถาม

(5) นำเครื่องมือที่ได้จากการเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ

(6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มโรงเรียน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ กลุ่มโรงเรียนสนามบิน กลุ่มโรงเรียนเมือง กลุ่มโรงเรียนนาโปง กลุ่มโรงเรียนกกคู่ และกลุ่มโรงเรียนน้ำหวาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองเลย โดยสอบถามประธานกลุ่มโรงเรียน หัวหน้าศูนย์วิชาการ คณะกรรมการกลุ่มโดยตำแหน่ง คณะกรรมการ

กลุ่มโดยการเลือกตั้ง ครูวิชาการประจำศูนย์ และครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์
ต่างๆ กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน ได้ค่าความเที่ยง (Reliability)
เท่ากับ 0.89

สรุปขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัยแสดงในแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

3.3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นข้อความถามเกี่ยวกับตำแหน่ง เพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโดยทั่วไปของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เป็นคำถามใน 3 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรและด้านการปฏิบัติงาน รวมจำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งกำหนดกรอบคำถาม ตามหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียนที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 รวมจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ ซึ่งเป็นข้อความถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในลักษณะ 5 ด้าน คือ

- (1) ด้านอาคารสถานที่
- (2) ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์
- (3) ด้านบุคลากร
- (4) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ
- (5) ด้านการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งความคิดเห็นเป็น

2 ด้าน คือ ความคิดเห็นต่อระเบียบกลุ่มโรงเรียนปี 2534 และความคิดเห็นทั่วไป รวมจำนวน 12 ข้อ และตอนท้ายของแบบสอบถามจะเป็นคำถามปลายเปิด (open ended) เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกลุ่มโรงเรียน

3.4 วิธีการตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบ (Format) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) แล้วนำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับประธานกลุ่ม หัวหน้าศูนย์วิชาการกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่ม ครูวิชาการประจำศูนย์วิชาการ และครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ จำนวน 30 คน ที่กลุ่มโรงเรียนสนามบิน กลุ่มโรงเรียนนาโป่ง กลุ่มโรงเรียนกกคู่ กลุ่มโรงเรียนเมือง และกลุ่มโรงเรียนน้ำหวาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองเลย แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือการวิจัยตามวิธีการ α -Coefficient ของ Cronbach (ประยูร อาษานาม, 2534) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.89

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

- 1) ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเลย
- 2) ผู้วิจัยออกส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยดำเนินการส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 1-30 มิถุนายน

2537 ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 365 ชุด ได้รับคืนจำนวน 340 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 93.15 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตาม
กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มผู้ตอบ	จำนวน ส่งไป (ชุด)	จำนวน ได้รับคืน (ชุด)	ร้อยละ
1. ผู้บริหารระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ			
(1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	12	10	83.33
(2) ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	12	11	91.67
(3) ศึกษาพิเศษอำเภอ	24	23	95.83
2. ผู้บริหารระดับกลุ่มโรงเรียน			
(1) ประธานกลุ่มโรงเรียน	37	35	94.59
(2) กรรมการกลุ่มโรงเรียน	132	118	89.39
(3) หัวหน้าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	37	34	91.89
3. ครูวิชาการ			
(1) ครูวิชาการประจำศูนย์วิชาการ	37	37	100.00
(2) ครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ	74	72	97.30
รวม	365	340	93.15

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 ชุด นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer) ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
- 2) ข้อมูลจาก การดำเนินงานโดยทั่วไปของกลุ่มโรงเรียนวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบ ANOVA โดยใช้ F-test และทดสอบความแตกต่างโดยใช้ Multiple Range Test ของ Scheffe
- 3) ข้อมูล การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบ ANOVA โดยใช้ F-test และทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ Multiple Range Test ของ Scheffe
- 4) ข้อมูล ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบ ANOVA โดยใช้ F-test และทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ Multiple Range Test ของ Scheffe
- 5) ข้อมูล ความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบ ANOVA โดยใช้ F-test และทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ Multiple Range Test ของ Scheffe

3.6.1 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้

4.21-5.00 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มีปัญหา ได้ผลหรือ
เหมาะสมมากที่สุด

- 3.41-4.20 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มีปัญหา ได้ผลหรือ
เหมาะสมมาก
- 2.61-3.40 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มีปัญหา ได้ผล หรือ
เหมาะสมปานกลาง
- 1.81-2.60 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มีปัญหา ได้ผล หรือ
เหมาะสมน้อย
- 1.00-1.80 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มีปัญหา ได้ผล หรือ
เหมาะสมน้อยที่สุด